

Sygn. akt IV U 1286/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Guniewska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r.

sprawy S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o ustalenie obowiązku opłacania składek

na skutek odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 26 września 2017 nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 1286/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 lutego 2018 r.

Decyzją z dnia 26 września 2017 r. znak:(...), nr (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., powołując się na treść przepisów ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, stwierdził, iż S. B. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w posiadanej przez ZUS bazie danych, w systemie osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą S. B. figuruje jako płatnik składek oraz jako osoba zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego w okresie od 1 maja 2009 r. do 30 czerwca 2012 r.

Organ dodał jeszcze, że stanowisko wyrażone w decyzji stanowi konsekwencję zmiany stanowiska litewskiej instytucji ubezpieczeniowej i decyzji z 8 lutego 2016 r. dotyczącej odmowy wydania dla S. B. formularza A1. Litewska instytucja ubezpieczeniowa stwierdziła bowiem, że w okresie zatrudnienia w/w u pracodawcy (...) ma wobec wnioskodawcy zastosowanie ustawodawstwo polskie a podstawą powyższego były wyniki kontroli przeprowadzonej przez Państwową

Inspekcję Pracy Republiki Litewskiej stwierdzające, że przedsiębiorstwo to nie prowadzi realnie działalności. Decyzja ta jest prawomocna.

Zgodnie też z formularzem A1 z 3 czerwca 2016 r. i 22 lutego 2017 r. ustalono, że w okresie od 1 grudnia 2015 r. do 30 listopada 2018 r. wnioskodawca podlega ustawodawstwu niemieckiemu.

W konsekwencji uprzedniego, zgodnie z obowiązującymi przepisami ZUS stwierdził, że S. B. w okresie od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. winien podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

S. B. złożył odwołanie od powyższej decyzji. Zakwestionował stanowisko ZUS w niej wyrażone i podnosił, iż w spornym czasokresie był zatrudniony w firmie (...) (...)i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu na terenie Litwy. Zarzucił naruszenie art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przez jego niezastosowanie. Podnosił, że przepis ten odnoszący się do osób, które wykonują pracę najemną i pracę na własny rachunek jednoznacznie stanowi, że właściwym ustawodawstwem jest w takiej sytuacji ustawodawstwo kraju, w którym wykonywana jest praca najemna a więc w przypadku wnioskodawcy ustawodawstwo litewskie.

Zarzucił również naruszenie art. 16 ust. 4 rozporządzenia 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 przez brak nawiązania kontaktu z litewską instytucją ubezpieczeniową wobec występujących po stronie polskiego organu rentowego wątpliwości w kwestii określenia właściwego ustawodawstwa a także naruszenie pkt 1 Decyzji Nr A1 z dnia 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Odwołujący się wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie, że od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. nie podlega ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Polski.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w odpowiedzi na złożone odwołanie wnosił o jego oddalenie. Podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji stwierdził, że jest ono prawidłowe i znajduje uzasadnienie w obowiązujących przepisach prawa. Raz jeszcze wskazano, że uwzględniając stanowisko litewskiej instytucji ubezpieczeniowej ustalono, że wnioskodawca w okresie od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. podlega ustawodawstwu polskiemu, w oparciu o zasadę miejsca wykonywania pracy – art. 11 ust. 3 a rozporządzenia nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W spornym okresie jedynym zatem tytułem do ubezpieczenia była prowadzona przez wnioskodawcę działalność gospodarcza.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej S. B. występuje jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą POŚREDNICTWO UBEZPIECZENIOWO – FINANSOWE S. B. z datą rozpoczęcia działalności od 1 maja 2009 r. W ewidencji widnieje informacja, iż status w/w jest aktywny. W posiadanej przez ZUS bazie danych, w systemie osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą S. B. figuruje jako płatnik składek oraz jako osoba zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego w okresie od 1 maja 2009 r. do 30 czerwca 2012 r.

Ponieważ od 1 grudnia 2013 r. w/w zawarł umowę o pracę na terytorium Litwy z firmą (...) (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w piśmie z dnia 12 lutego 2014 r. w oparciu o art. 16 rozporządzenia nr 987/2009 dotyczącym wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 oraz przepisy rozporządzenia nr 883/2004 ustalił tymczasowo, że wobec S. B. zastosowanie będzie miało ustawodawstwo litewskie, z uwagi na fakt, że w/w pracuje na terytorium Litwy – wykonuje pracę najemną, a w Polsce prowadzi działalność gospodarczą.

Decyzją z 8 lutego 2016 r. litewska instytucja ubezpieczeniowa odmówiła wydania w/w formularza A1 poświadczającego podleganie ubezpieczeniu na Litwie. Powyższe stanowiło wynik kontroli jaka została przeprowadzona przez Państwową Inspekcję Pracy Republiki Litewskiej z 2015 r. w sprawie działalności (...) Podczas kontroli ustalono bowiem, że pracodawca ten faktycznie nie wykonuje żadnej działalności na Litwie a jego pracownicy choć formalnie są objęci ubezpieczeniem na terytorium Litwy to w rzeczywistości nie pełnią tam żadnych funkcji. W ocenie więc litewskiej instytucji zabezpieczenia społecznego wobec pracowników tejże firmy w okresie obowiązywania zawartych umów o pracę zastosowanie ma ustawodawstwo polskie w zakresie ubezpieczeń społecznych. O zajęтым stanowisku instytucja litewska poinformowała S. B. przesyłając mu decyzje o odmowie poświadczenia formularza A1 oraz zastosowaniu wobec niego ustawodawstwa polskiego w okresie zatrudnienia u pracodawcy litewskiego. Informację o powyższym skierowano również do Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Kolejnym pismem z dnia 6 września 2016 r. ZUS powiadomiony został, że odrzucono skargę S. B. od uprzedniej decyzji, a zatem jest ona prawomocna.

Wobec ujawnionych okoliczności, ZUS wszczął postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia okresu podlegania przez S. B. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Ponieważ jednak w/w nie przedstawił żadnych dokumentów mogących mieć w sprawie znaczenie, organ rentowy dokonał ponownej weryfikacji w sprawie i w dniu 26 września 2017 r. wydał zaskarżoną decyzję.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o dowody z dokumentów przedłożone do akt sprawy oraz dokumentów zalegających w aktach organu rentowego, których treść i forma nie budziły wątpliwości i zastrzeżeń.

Organ rentowy nie zgłaszał dalszych wniosków dowodowych i nie zachodziły podstawy do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu. Wnioskodawca na rozprawę nie stawiał się mimo prawidłowego zawiadomienia

Nie powinno budzić wątpliwości, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych posiadając informacje z (...) oraz informację – decyzję litewskiej instytucji ubezpieczeniowej, z której wynika jednoznacznie, iż za okres od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. odmawia ona wydania S. B. formularza A1 poświadczającego podleganie ubezpieczeniom na terenie Litwy uznał, że S. B., który nadal prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski, podlega z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom. Podleganie ubezpieczeniom społecznym w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą jest obowiązkowe, o czym stanowi art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2017 r. poz. 1778).

W okolicznościach niniejszej sprawy z uwagi na podnoszenie przez wnioskodawcę faktu pozostawania w spornym czasokresie w formalnym stosunku pracy z pracodawcą słowackim, pewnego odniesienia się wymaga stosowanie przepisów wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE Nr L.04.166/1) a także rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1), które powinny być stosowane łącznie.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego należy do kluczowych kwestii związanych z realizacją swobody przemieszczania się w Unii Europejskiej oraz podejmowania aktywności zawodowej. Polska status państwa członkowskiego Unii Europejskiej uzyskała z dniem 1 maja 2004 r. a zatem przepisy rozporządzeń dotyczących koordynacji krajowych systemów zabezpieczenia społecznego stosuje bezpośrednio. Już w preambule rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 wyraźnie zostało stwierdzone, że pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek przemieszczające się we wspólnocie powinny być objęte systemem zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego w celu uniknięcia zbiegu właściwych ustawodawstw i wynikających z tego komplikacji. Dlatego też obowiązująca w tej materii zasada stosowania ustawodawstwa jednego państwa członkowskiego polega na podporządkowaniu ustawodawstwu tylko jednego państwa czyli stosowanie jego postanowień tak jakby zainteresowany realizował swą aktywność zawodową w całości na terytorium tego państwa.

W tym miejscu wyjaśnienia wymagają pewne definicje określeń wspólnotowych. Praca najemna oznacza formę zatrudnienia. Cechą charakterystyczną stosunku pracy jest to, że przez pewien okres jedna osoba wykonuje świadczenia na rzecz innej osoby pod jej kierownictwem, w zamian za co otrzymuje wynagrodzenie (por. wyroki: z dnia 3 lipca 1986 r. w sprawie 66/85, L.-B., a także z dnia 11 września 2008 r. w sprawie C-228/07, P.). Natomiast pod pojęciem ustawodawstwa należy rozumieć, w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego, przepisy ustawowe, wykonawcze i inne oraz obowiązujące środki wykonawcze odnoszące się do działań systemu zabezpieczenia społecznego, przepisy danego państwa członkowskiego, które tworzą system zabezpieczenia społecznego o charakterze prawa powszechnie obowiązującego w danym państwie. Treść tak określonej normy nie budzi wątpliwości. Status ubezpieczeniowy ustala się według miejsca wykonywania pracy najemnej.

Podkreślenia wymaga jednak, że procedura dotycząca stosowania art. 13 czyli poinformowanie przez osobę instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, o wykonywaniu pracy w dwóch państwach, wymaga zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009.

Procedura ta przewiduje mianowicie, że po uzyskaniu informacji o wykonywaniu przez daną osobę pracy w dwóch lub więcej państwach członkowskich, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy i o swoim tymczasowym określeniu instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5). W niniejszej sprawie organ rentowy podjął i przeprowadził czynności wynikające z formalnej procedury.

Jak ustalono w sprawie, za okres od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. litewska instytucja ubezpieczeniowa odmówiła wydania S. B. formularza A1 poświadczającego podleganie przez w/w w tym czasokresie ustawodawstwu litewskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego. Co zostało również ustalone skargę w/w od wydanej w tym przedmiocie decyzji odrzucono, co oznacza, że jest ona prawomocna. Uzyskawszy taką informację (...) Oddział w R. miał pełne podstawy by wydać decyzję stwierdzającą, iż w okresie od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. S. B. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczenia społecznego.

Podkreślić należy, że wnioskodawca w spornym okresie nie podlegał ubezpieczeniu litewskiemu gdyż litewska instytucja ubezpieczeniowa zakwestionowała w ogóle tytuł podlegania temu ubezpieczeniu – prawdziwość i realizowanie stosunku pracy przez w/w. Z informacji nadesłanych przez słowacką instytucję ubezpieczeniową wynika, że pracodawca, z którym S. B. w tym czasie pozostawał w formalnym stosunku pracy, w istocie nie prowadzi na terenie Litwy działalności zarobkowej. Nie ma więc podstaw do uznania, że zachodzi w sprawie zbieg aktywności zawodowej

wnioskodawcy na terenie Polski i Litwy. Brak było podstaw do zastosowania art. 13 ust. 3 rozporządzenia 884/2004 z uwagi na brak aktywności zawodowej w/w na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich.

Mając na uwadze poczynione w sprawie ustalenia oraz ich prawną ocenę, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd oddalił odwołanie złożone przez S. B.. Sąd uznał, że decyzja zaskarżona w sprawie ustalająca, że od 1 grudnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega on obowiązkowym ubezpieczeniom, jest prawidłowa.